

**UCHWAŁA NR XX/431/12
RADY MIASTA KATOWICE**

z dnia 28 marca 2012 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011 - 2015” za 2011 rok.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 grudnia 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 nr 142 poz. 1591 z późn. zm.) w związku z art. 6 ust.2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005 nr 180. poz. 1493 z późn. zm.), art. 4¹ ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2007 r., nr 70, poz. 473 z późn.zm.)

**Rada Miasta Katowice
uchwała:**

§ 1. Przyjąć sprawozdanie z realizacji „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011 - 2015” za 2011 rok w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Katowice

Arkadiusz Godlewski

MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ w Katowicach

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI

Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2015

Uchwała Rady Miasta Katowice Nr XI/172/04 z dnia 22 czerwca 2011r. w sprawie przyjęcia
Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w
Rodzinie na lata 2011-2015

ZA ROK 2011

Priorytet 1

Doskonalenie strategii i modelu współpracy służb i instytucji w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cele:

- Doskonalenie strategii współpracy służb, instytucji i organizacji w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Rozwijanie i doskonalenie interdyscyplinarnej formuły pracy.

Zadanie 1: Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego w skład, którego wchodzi przedstawiciele służb, instytucji i organizacji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie został powołany w związku z wejściem w życie nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 10 czerwca 2010r. nakładającej na gminy tworzenie zespołu jako podstawowego elementu gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie został powołany Zarządzeniem Prezydenta Miasta nr 154/2011 z dnia 1.04.2011r. 29 kwietnia 2011 roku odbyło się pierwsze posiedzenie Zespołu inaugurujące jego działalność. W skład Zespołu wchodzi 19 osób- przedstawicieli: Urzędu Miasta, Policji, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Prokuratury, Sądu (kuratorzy), Oświaty, Służby Zdrowia, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Straży Miejskiej, organizacji pozarządowych.

Celem Zespołu jest:

- organizowanie, integrowanie i koordynowanie działań służb, instytucji, organizacji i specjalistów w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w mieście Katowice,
- opracowanie i realizacja Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar,
- wdrożenie i nadzór nad realizacją interwencyjnej procedury „Niebieskie Karty” oraz pracą grup roboczych zajmujących się planowaniem i realizacją pomocy rodzinom z problemem przemocy.

Zadanie 2: Organizowanie spotkań i prac Zespołu Interdyscyplinarnego.

W 2011r. zorganizowano 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego celem opracowywania zasad realizacji zadań określonych w niniejszym programie oraz jedno spotkanie szkoleniowe dla członków Zespołu.

Zadanie 3: Wdrożenie interdyscyplinarnej formuły pracy na poziomie operacyjnym – powołanie grup roboczych do pracy z indywidualnym przypadkiem i nadzór nad realizacją ich zadań.

Powołano 10 koordynatorów ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w każdym Terenowym Punkcie Pomocy Społecznej, którzy wchodzi w skład grup roboczych oraz koordynatora ds. interwencji i procedury „Niebieska Karta” w Ośrodku Interwencji Kryzysowej, którego zadaniem jest koordynacja działań związanych z realizacją procedury „Niebieska Karta” oraz pracą grup roboczych. W 2011 roku odbyły się 244 spotkania grup roboczych. W ich skład wchodzi m.in.: dzielnicowi, pedagodzy, pracownicy socjalni, kuratorzy, specjaliści w dziedzinie przemocy w rodzinie zaangażowani bezpośrednio w pomoc konkretnej rodzinie. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przejął obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych.

Zadanie 4: Wypracowywanie modelu współpracy w zakresie procedury „Niebieskiej Karty” dla Policji, pomocy społecznej, oświaty, miejskiej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych i służby zdrowia i koordynacja działań w ramach procedury.

W ramach zadania:

- Wdrożono nowe zasady realizacji procedury „Niebieska Karta” w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej -drogą zarządzenia wewnętrznego w oparciu o współpracę z Zespołem Interdyscyplinarnym zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie realizacji procedury „Niebieskie Karty” i wzorów formularzy „Niebieska Karta”
Informacja o uruchomieniu procedury kierowana jest do Zespołu Interdyscyplinarnego, który zarządza działaniami związanymi z powoływaniem spotkań grup roboczych i nadzoruje ich pracę.
* szczegółowe dane dotyczące realizacji procedury :Niebieskie Karty” i pracy grup roboczych ujęto w priorytecie 3.
- Ustalono regularne, miesięczne spotkania koordynatorów ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie z Terenowych Punktów Pomocy Społecznej celem omawiania sytuacji niestandardowych, trudnych związanych z realizacją procedury „Niebieska Karta”. Spotkania te odbywają się w Ośrodku Interwencji Kryzysowej i prowadzone są przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego i/lub Koordynatora ds. interwencji i procedury :Niebieska Karta”.
W 2011 roku odbyło się 7 spotkań.
- Opracowano zasady kierowania spraw do Zespołu Interdyscyplinarnego w związku z realizacją procedury „Niebieskie Karty”, omówiono ją na posiedzeniu Zespołu Interdyscyplinarnego, przedstawiono ją również na spotkaniu z organizacjami pozarządowymi w Urzędzie Miasta.
- Poinformowano o procedurze kierowania spraw do Zespołu Interdyscyplinarnego instytucje zobowiązane do realizacji procedury „Niebieskie Karty” tj.
 - Komendę Miejską Policji,
 - Miejską Komisję ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - Wydział Edukacji UM,
 - Dyrektorów Szpitali, poradni i Dyrektora Narodowego Funduszu Zdrowia.
- Wspólnie z Wydziałem Edukacji UM Katowice zaplanowano spotkania z dyrektorami przedszkoli i szkół celem omówienia i określenia zasad realizacji procedury „Niebieskie Karty” przez przedstawicieli oświaty w oparciu o współpracę z Zespołem Interdyscyplinarnym. Termin realizacji ustalono na styczeń 2012r.
- Poinformowano placówki ochrony zdrowia (szpitale, poradnie) o zasadach kierowania spraw do Zespołu Interdyscyplinarnego w związku z realizacją procedury „Niebieskie Karty”. Omówiono z przedstawicielem Narodowego Funduszu Zdrowia kwestię umieszczenia na stronie internetowej NFZ komunikatu dla placówek ochrony zdrowia dotyczącego realizacji procedury oraz zasad kierowania spraw do Zespołu Interdyscyplinarnego.
- Poinformowano Miejską Komisję ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o zasadach kierowania spraw do Zespołu Interdyscyplinarnego w związku z realizacją procedury „Niebieskie Karty”
- We współpracy z Komendą Miejską Policji wypracowano zasady współpracy w ramach procedury „Niebieskie Karty” oraz zasady kierowania osób stosujących przemoc do udziału w programie edukacyjno-korekcyjnym.
- Informacje o Zespole Interdyscyplinarnym umieszczono na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Informacja zawiera zasady kierowania spraw do Zespołu Interdyscyplinarnego, informację o miejscach uzyskania pomocy

dla mieszkańców miasta oraz tekst Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie realizacji procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”. Umożliwia to również pobranie tych informacji do wydruku zarówno przez przedstawicieli instytucji jak i mieszkańców miasta.

- W ramach spotkań z przedstawicielami czterech prokuratur ustalono zasady kierowania osób stosujących przemoc w rodzinie do udziału w programie edukacyjno-korekcyjnym.

Zadanie 5: Wypracowywanie zasad postępowania dotyczących współpracy służb i instytucji w zakresie działań interwencyjnych, szczególnie nakierowanych na ochronę dziecka krzywdzonego.

W ramach zadania:

- Zorganizowano spotkanie z Kierownikiem Stacji Pogotowia Ratunkowego w Katowicach celem określenia zasad współpracy w ramach podejmowania interwencji związanej z odebraniem i umieszczeniem dziecka poza rodziną z uwzględnieniem roli przedstawiciela ochrony zdrowia w działaniach interwencyjnych.
- Zorganizowano spotkania z przedstawicielami patrolu interwencyjnego celem omówienia zasad podejmowania interwencji mających na celu ochronę dziecka krzywdzonego z określeniem roli policji i pracownika socjalnego. W 9 spotkaniach wzięło udział 145 osób.
- Zorganizowano spotkania szkoleniowe dla przedstawicieli służb społecznych i policji nt. zasad podejmowania działań interwencyjnych.

Priorytet 2

Pomoc rodzinie z problemem przemocy w rodzinie

Cele:

- Zapewnienie kompleksowej pomocy członkom rodzin z problemem przemocy – ofiarom, sprawcom przemocy.
- Udostępnienie specjalistycznej pomocy dziecku krzywdzonemu

Zadanie 1: Udostępnienie poradnictwa specjalistycznego, usług w formie interwencji kryzysowej, pomocy psychologicznej, w tym terapeutycznej członkom rodzin z problemem przemocy.

Poradnictwo specjalistyczne dla mieszkańców miasta oraz pomoc w formule interwencji kryzysowej realizuje Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Poniższa tabela obrazuje liczbę osób objętych pomocą z po działem na kategorie klientów.

Łączna liczba klientów objętych pomocą w tym:	1106
Ofiary przemocy (osoby dorosłe)	346
Sprawcy przemocy	87
Dzieci	30
Inne kryzysy w tym:	643
Konsultacje rodzinne/ grupowe (ilość spotkań)	77
Pomoc rodzinie z problemem alkoholowym	105

Źródło: dane Ośrodka Interwencji Kryzysowej MOPS z a 2011r.

Osobom doznającym przemocy udzielono **580** porad specjalistycznych oraz **2 243** konsultacji indywidualnych. Ponadto zorganizowano **77** konsultacji rodzinnych.

1 września 2011 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej uruchomił świadczenie pn. „Telefon Zaufania”. Zadanie to obejmuje udzielanie telefonicznego poradnictwa specjalistycznego osobom będącym w różnych sytuacjach kryzysowych. W okresie od września do grudnia 2011r. udzielono porad 1545 osobom, w tym 8-śmiu osobom w związku z problemem przemocy w rodzinie.

Zadanie 2: Zapewnienie schronienia osobom doznającym przemocy w rodzinie.

Pomocy w zakresie schronienia dla osób doznających przemocy udzielają w mieście dwie placówki pozarządowe tj:

- Stowarzyszenie „Po-MOC” dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej dla Rodzin z Problemem Alkoholowym Stowarzyszenia „Ad Witam Dignam”

W 2011r. z miejsc schronienia skorzystało **86** osób, w tym: 47 dzieci i 39 kobiet. **6** osób korzystających ze schronienia to osoby niepełnosprawne, **1** osoba w wieku powyżej 60 lat. W ramach pomocy osoby te korzystały również ze wsparcia psychologicznego i poradnictwa w w/w placówkach.

W programach terapeutycznych w miejscach schronienia skorzystało **48** osób dorosłych.

Zadanie 3: Zabezpieczenie potrzeb socjalnych rodziny z problemem przemocy.

Pracownicy socjalni Terenowych Punktów Pomocy Społecznej objęli pomocą socjalną **101** rodzin z problemem przemocy. Pomoc i praca socjalna z rodziną realizowana była z wykorzystaniem interwencyjnej procedury „Niebieskie Karty” w ramach grupy roboczej tj. we współpracy z dzielnicowymi, pedagogami, kuratorami i członkami Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zadanie4: Zwiększenie dostępności do bezpłatnego poradnictwa prawnego członkom rodzin.

Z bezpłatnego poradnictwa prawnego w Ośrodku Interwencji Kryzysowej skorzystało **337** osób. Udzielono **344** porady prawne. Rozpowszechniono informację o bezpłatnych poradach prawnych na terenie miasta Katowice poprzez rozprowadzanie ulotek informacyjnych i umieszczenie informacji na stronie internetowej.

Zadanie 5: Uruchamianie specjalistycznych programów adresowanych do ofiar przemocy nakierowanych na łagodzenie odroczonej szkód wynikających z doznawania przemocy.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej opracował i realizuje Program Pomocy Psychologicznej dla Ofiar Przemocy Domowej. Program ten obejmuje zajęcia grupowe o charakterze edukacyjnym i wsparcia psychologicznego. W ramach programu organizuje się spotkania z Policjantem Prokuratorem i Księdzem, zgodnie z tematyką spotkań. Zrealizowano **47** spotkań. Z programu skorzystało **33** osoby, kobiety doznające przemocy w rodzinie.

W ramach Tygodnia Pomocy Ofiarom Przestępstw (luty 2011r.) zorganizowano dla uczestników grupy spotkanie z Prokuratorem. We współpracy z Sądem pracownicy ośrodka pełnili też dyżury w Sądzie celem udzielania poradnictwa specjalistycznego adresowanego do osób poszkodowanych w wyniku przestępstwa, głównie w związku z przemocą w rodzinie.

Zadanie 6: Udzielanie specjalistycznej pomocy dzieciom będącym ofiarami przemocy w rodzinie.

Specjalistyczną formą pomocy objęto w Ośrodku Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej 30 dzieci, w tym pomocą psychologiczną i pedagogiczną. Praca z dzieckiem realizowana była w połączeniu z pracą z opiekunem, który nie jest agresorem oraz działaniami interwencyjnymi

Z miejsc schronienia skorzystało 47 dzieci, które objęte były stałym wsparciem psychologicznym połączonym z pracą z opiekunem. Praca ta realizowana była w miejscach schronienia.

Zadanie 7: Realizacja programów edukacyjno-korekcyjnych i pomocy psychologicznej adresowanych do sprawców przemocy domowej.

Program edukacyjno-korekcyjny dla osób stosujących przemoc realizowany jest przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej od 2 lat. W 2011 roku w Programie edukacyjno-korekcyjnym dla osób stosujących przemoc wzięło udział 22 osoby (21 mężczyzn i 1 kobieta). Zrealizowano 2 edycje programu, każdy obejmował 16 spotkań. Osoby, które nie zakwalifikowały się do programu objęto pomocą w formule indywidualnej.

Zadanie 8: Prowadzenie oddziaływań motywujących z osobami stosującymi przemoc oraz z osobami z problemem alkoholowym będącymi sprawcami przemocy i zaniedbań wobec członków rodziny.

Oddziaływania interwencyjno-motywujące wobec osób stosujących przemoc realizowane są we współpracy z Policją (w ramach procedury „Niebieskie Karty”) i kuratorami dla dorosłych. Wypracowano zasady kierowania osób stosujących przemoc do udziału w programie edukacyjno-korekcyjnym w oparciu o kontrakt. W 2011r. Dzielnicy w ramach procedury „Niebieskie Karty” skierowali 141 osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie, prokuratura skierowała 3 takie osoby i pracownicy socjalni 1 osobę. W programie edukacyjno – korekcyjnym wzięło udział 22 osoby. Oddziaływaniami indywidualnymi w Ośrodku Interwencji Kryzysowej MOPS objęto 87 osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie.

Zadanie 9: Udzielanie informacji o możliwościach działań w sytuacji przemocy i miejscach pomocy.

Upowszechniono informację o możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, interwencyjnej poprzez umieszczenie na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej informacji o Zespole Interdyscyplinarnym, zasadach kierowania spraw do Zespołu, miejscach pomocy dla mieszkańców miasta. Rozesłano informację do przedstawicieli ochrony zdrowia, w tym Narodowego Funduszu Zdrowia, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, czterech Prokuratur na terenie miasta o zasadach kierowania spraw związanych z problemem przemocy do Zespołu Interdyscyplinarnego oraz informację o placówkach udzielających różnych form pomocy na terenie miasta Katowice. Na bieżąco upowszechniane są mieszkańcom miasta zgłaszającym się do różnych instytucji ulotki informacyjne o specyfice zjawiska przemocy w aspekcie psychologicznym, socjalnym i prawnym i możliwościach uzyskania pomocy, w tym schronienia.

Priorytet 3

Ochrona ofiar przemocy domowej

Cele

- Zwiększenie efektywności działań interwencyjnych, w tym prawnych nakierowanych na ochronę ofiar przemocy domowej.
- Ochrona dziecka krzywdzonego.

Zadanie 1: Realizacja działań interwencyjnych w ramach procedury „Niebieskiej Karty” dla policji, pomocy społecznej, oświaty, miejskiej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, służby zdrowia oraz ich koordynacja.

Działania interwencyjne nakierowane na ochronę ofiar przemocy realizowane są zgodnie z obowiązującymi przepisami w oparciu o interwencyjną procedurę „Niebieskie Karty”. Od 2011r. procedura realizowana była przez pięć podmiotów zobowiązanych przepisami znowelizowanej Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 10 czerwca 2010r. i Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie realizacji procedury „Niebieskie Karty” i wzorów formularzy „Niebieska Karta” tj.

- pomoc społeczna,
- policja,
- oświata,
- ochrona zdrowia,
- Miejska Komisja ds. Rozwiązywania problemów Alkoholowych.

Do 17 października 2011r. procedura realizowana była przez przedstawicieli pomocy społecznej i policji. Od 29 kwietnia 2011r. tj. rozpoczęcia prac Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie procedura była realizowana na nowych zasadach określonych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Do 28 kwietnia 2011r. nadzór nad realizacją procedury pełnił Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. W tym okresie skierowano do ośrodka **130** informacji o uruchomieniu policyjnej procedury „Niebieskie Karty” i **24** informacje o uruchomieniu procedury przez pracowników socjalnych MOPS. Poniższa tabela przedstawia dane liczbowe dotyczące realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

Realizacja procedury „Niebieska Karta” we współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym realizowana od 29 kwietnia 2011r.		
1.	Procedura „Niebieska Karta” Policji – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego.	157
2.	Procedura „Niebieska Karta” pomocy społecznej – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego	101
3.	Procedura „Niebieskie Karty” – ochrona zdrowia - liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego	1
4.	Procedura „Niebieskie Karty” – Miejska Komisja Rozwiązywania problemów Alkoholowych – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego.	1
5.	Procedura „Niebieskie Karty” oświata – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego	1
6.	Liczba zakończonych „Niebieskich Kart”	113
7.	Wnioski o zwołanie grup roboczych – liczba wniosków sporządzonych i zatwierdzonych przez Zespół Interdyscyplinarny	210
8.	Liczba spotkań grup roboczych	244

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Łącznie uruchomiono procedurę „Niebieskie Karty” w **415** przypadkach. Liczba ta obejmuje „Niebieskie Karty” uruchomione na starych i nowych zasadach.

Liczba spraw, w których zakończono procedurę **113**. Dotyczy to sytuacji, w której ustała przemoc w rodzinie.

Zadanie 2: Planowanie działań postinterwencyjnych i pomocy w ramach pracy interdyscyplinarnej grup roboczych.

W 2011r. powołano 10 stałych grup roboczych. Koordynatorzy grup odpowiedzialni byli za organizowanie spotkań grup roboczych. W roku sprawozdawczym zorganizowano 244 spotkania grup roboczych, których zadaniem było planowanie działań postinterwencyjnych, monitoringu sytuacji w rodzinie pod kątem bezpieczeństwa, organizowanie pomocy rodzinie z problemem przemocy.

Zadanie 3: Doskonalenie działań w ramach interwencji związanych z odebraniem dziecka, ochrona dziecka w działaniach interwencyjnych.

W 2011 roku Policja przeprowadziła 1399 interwencji domowych. W tym 252 przypadki stwierdzonej przemocy w rodzinie prowadzonych w ramach procedury „Niebieskie Karty”. Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie zatrzymanych przez Policję w 2011 r. wynosi 98 osób. Liczba postępowań w sprawie przemocy domowej wszczętej przez Policję wynosi 138, w tym stwierdzonej przemocy 86.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podjął 114 interwencji prawnych związanych z występowaniem problemu przemocy w rodzinie. Działania te obejmowały powiadomienia organów ścigania o podejrzeniu przestępstwa związanego z przemocą w rodzinie. oraz wnioski do Sądu w związku z ochroną dziecka krzywdzonego. Działania te podejmowane są w sytuacji doznawania przez dziecko przemocy, jak również w sytuacji, gdy jest ono świadkiem przemocy. Pracownicy socjalni podjęli 279 interwencji w środowisku w związku z przemocą w rodzinie. W 20 przypadkach podjęto decyzję o wyjęciu dziecka z rodziny. Zorganizowano spotkanie z Kierownikiem Stacji Pogotowia Ratunkowego w Katowicach celem określenia zasad współpracy w ramach podejmowania interwencji związanej z odebraniem i umieszczeniem dziecka poza rodziną oraz spotkanie z patrolem interwencyjnym Komendy Miejskiej Policji celem dopracowania zasad podejmowania interwencji mających na celu ochronę dziecka w sytuacji przemocy.

Zadanie 4: Przygotowywanie ofiar przemocy domowej do uczestniczenia w procedurach prawnych, ochrona dziecka jako świadka w procesie karnym.

Działania prawne związane z przestępstwami przeciwko rodzinie wciąż charakteryzują się stosunkowo niską efektywnością. Poniższa tabela przedstawia dane z czterech Prokuratur dotyczące postępowań związanych z przemocą domową.

Kategoria spraw	Prokuratura Katowice Północ	Prokuratura Katowice Zachód	Prokuratura Katowice Południe	Prokuratura Katowice Wschód	Razem
1.Liczba postępowań w związku z przemocą w rodzinie	104	79	140	110	433
2.Liczba oskarżonych	14	28	20	19	81
3. Liczba spraw umorzonych	55	28	66	31	180
4.Liczba odmów wszczęcia postępowań	26	23	37	55	141
5.Środek zapobiegawczy – zakaz kontaktowania	1	0	1	2	4
5. Środek zapob. nakaz opuszczenia lokalu	5	5	1	2	13
6. Środek zapobiegawczy – tymcz. areszt	2	1	3	1	7

Źródło: dane Prokuratury Katowice- Wschód, Zachód, Północ, Południe.

Pomocą w zakresie przygotowania do działań prawnych objęto 376 osób, w tym 30 dzieci.

Zadanie 5: Udzielanie porad prawnych ofiarom przestępstw przeciwko rodzinie.

Zadanie opisano w priorytecie nr 2.

Zadanie 6: Podejmowanie rozmów interwencyjnych i motywujących wobec sprawców przemocy domowej, kierowanie do udziału w programie edukacyjno-korekcyjnym.

Zadanie opisano w priorytecie nr 2.

Priorytet 4.

Podnoszenie świadomości społecznej i kształtowanie konstruktywnych postaw obywatelskich wobec zjawiska przemocy w rodzinie

Cele:

- Zmiana postaw wobec zjawiska przemocy, rozbrojenie mitów i stereotypów związanych z przemocą w rodzinie.
- Zwiększenie poziomu wiedzy i świadomości w zakresie problemów związanych ze zjawiskiem przemocy domowej.
- Upowszechnienie informacji o obowiązujących procedurach i formach pomocy w mieście.

Zadanie 1: Upowszechnianie ulotek, materiałów informacyjnych, edukacyjnych o zjawisku przemocy, formach pomocy, obowiązujących przepisach i procedurach.

Wydział Polityki Społecznej realizował działania edukacyjno-profilaktyczne w szczególności poprzez propagowanie materiałów informacyjnych „Reaguj na przemoc” w formie plakatów i ulotek oraz przekazanie ich do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Biura Obsługi Mieszkańców Urzędu Miasta Katowice, Komendy Miejskiej Policji, Straży Miejskiej oraz Zespołu ds. Leczenia Odwykowego Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zadanie 2: Realizacja programów profilaktycznych, oddziaływań prewencyjnych adresowanych do osób dorosłych, rodziców oraz dzieci i młodzieży szkolnej.

Parafię Ewangelicko - Augsburską w Katowicach przy ul. Warszawskiej 18 realizowała zadanie pn. „Ograniczenie ryzyka przemocy w rodzinie”. W ramach zadania prowadzono punkt konsultacyjny dla osób dotkniętych przemocą oraz udzielano porad prawnych i psychologicznych mieszkańcom miasta Katowice.

Śląskie Stowarzyszenie AD VITAM DIGNAM w Katowicach, przy ulicy Korczaka 27, prowadziło punkt informacyjno-konsultacyjny oraz poradnictwa z zakresu problemów alkoholowych, narkotykowych oraz przemocy domowej dla mieszkańców miasta Katowice. W ramach zadania udzielono: **122** porad psychologicznych, **117** porad prawnych, **494** konsultacji terapeutycznych, **997** rozmów w trakcie nocnych dyżurów telefonu zaufania.

Na terenie miasta Katowice programy profilaktyczne o charakterze prewencyjnym w odniesieniu do przemocy w rodzinie realizowane są przez szkoły i placówki oświatowe. W szkołach na wszystkich etapach edukacyjnych realizuje się szkolne programy profilaktyczne, których celem jest m.in. zapobieganie zachowaniom negatywnym i kształtowanie kulturalnego zachowania. Treści zawarte w w/w programach realizowane są na terenie szkół podczas lekcji wychowawczych i zajęć pozalekcyjnych oraz w czasie szkolnych wyjść i wycieczek.

Ponadto szkoły realizują programy profilaktyczne proponowane przez różnorodne organizacje i instytucje. Przez Straż Miejską prowadzone są: „Z bajką bezpieczniej” (18 przedszkoli i 12 szkół podstawowych), „Bezpieczne dziecko – Przyjaciel Sznupek” (41 szkół podstawowych, w tym 6 szkół specjalnych), „Bezpieczny gimnazjalista” (32 gimnazja, w tym 5 szkół specjalnych), „Bezpieczna młodzież” (26 szkół ponadgimnazjalnych), zaś przez Komendę Miejską Policji: „Bezpieczny Maluch” (5 przedszkoli).

39 szkół na terenie miasta uczestniczy w programie „Szkoła bez przemocy”, w tym 9 z nich jest zaangażowanych w ten program od 6 lat, są to: Szkoła Podstawowa Nr 22

im. J. Słowackiego, Szkoła Podstawowa Nr 12 im. I.J. Paderewskiego, Zespół Szkół Handlowych im. B. Prusa, Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna Nr 16 w Zespole Szkół Zawodowych Specjalnych Nr 6, Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy w Zespole Szkół Zawodowych Specjalnych Nr 6, Szkoła Podstawowa Nr 20 im. T. Rejtana, Gimnazjum Nr 11 im. A. Mickiewicza, Gimnazjum Nr 5 im. P. Stellera, Szkoła Podstawowa nr 9 im. J. Brzechwy.

Regionalny Ośrodek Metodyczno-Edukacyjny Metis w Katowicach w roku 2011 wprowadził do 11 katowickich szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych "Falochron na rzecz młodzieży województwa śląskiego. Profilaktyka zachowań ryzykownych u młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w województwie śląskim". Projekt zakłada V etapów realizacji, od przygotowania koordynatorów (w roku 2010/2011) aż po stworzenie Szkolnych Falochronów (w roku 2012/2013), czyli zbudowanie przyjaznego środowiska wychowawczego, polegającego na wdrożeniu działań dających zadowolenie i służących zaspokajaniu ważnych potrzeb rozwojowych młodych ludzi. Obecnie realizowana jest III faza projektu tzn. szkolenie zespołu liderów lokalnych Falochronów.

Placówką, która w szczególności uczestniczy w rozwiązywaniu problemów związanych z funkcjonowaniem społecznym jest Specjalistyczna Poradnia Rodzinna. Do zadań Poradni należy m.in. zapobieganie zachowaniom dysfunkcyjnym dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży, zapobieganie przemocy w rodzinie, wyrównywanie szans życiowych u dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych, wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny, udzielanie pomocy rodzinie w dostosowaniu metod wychowawczych i edukacyjnych do możliwości i indywidualnych potrzeb psychofizycznych dziecka, terapia rodzin, terapia indywidualna zaburzeń emocjonalnych; zaburzeń zachowania, zaburzeń odżywiania dzieci i młodzieży, terapia indywidualna dla opiekunów i wychowawców oraz osób zaangażowanych na rzecz dziecka i rodziny, terapia ofiar i sprawców przemocy w rodzinie.

Poradnia realizuje zadania przez: działalność profilaktyczną, działalność terapeutyczną, poradnictwo, konsultacje, prowadzenie mediacji, interwencję kryzysową, diagnozowanie, opiniowanie, prowadzenie grup wsparcia oraz działalność informacyjno – szkoleniową.

Najczęściej zgłaszane w Specjalistycznej Poradni Rodzinnej formy przemocy obejmują:

- przemoc w rodzinie – często przyczyną zgłoszenia do poradni jest złe zachowanie dziecka,
- przemoc płynąca z sytuacji rozwodowych – konflikty rodziców, które skutkują jako konflikt lojalności dzieci wobec rodziców, odrzucenie przez rodziców, osłabienie więzi rodzinnych, wyalienowanie się dziecka,
- agresja dzieci i przemoc wobec rówieśników w szkole,
- przemoc jednego rodzica wobec drugiego zarówno psychiczna jak i fizyczna- najczęściej ofiarami są kobiety,
- przemoc seksualna rodziców lub innych członków rodziny wobec dzieci,
- przemoc wynikająca z zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci, której skutkiem jest autoagresja/zaburzenia jedzenia, okaleczanie się, próby samobójcze/zaburzenia emocjonalne, zaburzeniami zachowania,
- agresja i przemoc nauczycieli, wychowawców i opiekunów wobec dzieci.

Zadanie 3: Organizowanie kampanii edukacyjnych, konferencji upowszechniających wiedzę dotyczącą problematyki przemocy w rodzinie adresowanych do mieszkańców miasta oraz przedstawicieli różnych grup zawodowych.

Wydział Polityki Społecznej Urzędu miasta Katowice wraz ze Stowarzyszeniem PoMOC dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej ul.Kraśńskiego 21 zorganizował w dniu

21 maja 2011 roku konferencję pn. „PoMOC kobietom w kryzysie. Współczesne formy niewolnictwa.”

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach we współpracy z Radiem Katowice wziął udział w audycji poświęconej problematyce przemocy wobec dzieci. Pełniono dyżur przy telefonie od słuchaczy.

Priorytet 5

Profesjonalizacja działań w obszarze profilaktyki, interwencji i pomocy rodzinie z problemem przemocy.

Cel:

- Podnoszenie kompetencji przedstawicieli służb, instytucji i organizacji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadanie 1: Organizowanie szkoleń dla przedstawicieli służb, instytucji i organizacji realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Szkolenie dla pracowników Wydziału Polityki Społecznej zajmujących się realizacją zadań wynikających z Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych organizowane przez Krakowską Akademię Profilaktyki m.in. z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz szkolenie pn. „Prawne aspekty funkcjonowania Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych” organizowane przez Ośrodek Kształcenia Samorządu Terytorialnego im. Waleriana Pańki. Podczas szkolenia poruszone zostały zagadnienia związane z procedurą „Niebieskiej Karty” oraz pracami w zespołach interdyscyplinarnych.

W związku z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieska Karta” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” w dniu 21 października 2011 roku odbyło się w Wydziale Polityki Społecznej spotkanie dotyczące aktualnie obowiązującej procedury. W spotkaniu uczestniczyli: Naczelnik Wydziału Polityki Społecznej, pracownicy zajmujący się w Wydziale sprawami związanymi z przemocą oraz procedurą Niebieskie Karty, Dyrektor i Z-ca Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach oraz przedstawiciele Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach zorganizował szkolenie dla przedstawicieli patrolu interwencyjnego, kierowników wydziałów prewencji nt. podejmowania interwencji mających na celu ochronę dziecka krzywdzonego. W szkoleniu wzięło udział 145 osób. Szkolenie obejmowało 9 spotkań. Przeprowadzono także szkolenie dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie nt. psychologicznych i prawnych aspektów zjawiska przemocy domowej. W szkoleniu wzięło udział 12 osób. Przeszkolono kuratorów sądowych Sądu Katowice-Wschód w zakresie obowiązujących zasad postępowania wobec osób doznających i stosujących przemoc w rodzinie.

Szkoły i placówki oświatowe prowadzone przez miasto Katowice nie organizują szkoleń dla instytucji i organizacji, organizują jednak szkolenia informacyjne i spotkania, w tym indywidualne dla rodziców/prawnych opiekunów dzieci i młodzieży poświęcone przeciwdziałaniu przemocy i agresji. Wszystkie szkolenia organizowane z inicjatywy Wydziału Edukacji kierowane są do dyrektorów i pracowników szkół i placówek, których organem prowadzącym jest miasto Katowice.

Na terenie szkół odbywają się szkolenia Rad Pedagogicznych, zaś tematyka tych szkoleń uzależniona jest od potrzeb konkretnej jednostki organizacyjnej. Wśród tych szkoleń

znajdowały się również takie, które poruszały tematykę przemocy w rodzinie i szkole oraz dotyczące rozwiązywania konfliktów, efektywnej komunikacji itp. Ponadto dyrektor ma możliwość dofinansowania szkoleń i kursów kwalifikacyjnych nauczycielom, którzy pragną podnieść swoje kwalifikacje i umiejętności o zagadnienia przydatne do prawidłowego funkcjonowania placówki.

Nauczycielom i wychowawcom zatrudnionym w szkołach i placówkach pomocą w rozwiązywaniu problemów służą poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna oraz Specjalistyczna Poradnia Rodzinna.

Zadanie 3: Realizacja zajęć edukacyjnych i warsztatowych, programów stażowych dla studentów w ramach praktyk studenckich.

W programie stażowym wzięło udział 5 praktykantów, studentów katowickich uczelni. Program praktyk i staży studenckich obejmuje zapoznanie się ze specyfiką działań interwencyjnych i pomocowych adresowanych do rodzin z problemem przemocy.

Zadanie 4: Rozwijanie wolontariatu i szkolenie wolontariuszy w zakresie problemów i rozwiązań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ze specyfiką pracy w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie zapoznało się 7-dmiu wolontariuszy zatrudnionych w Ośrodku Interwencji Kryzysowej MOPS. Łącznie przepracowali **802** godziny.